

KLIMATICKÁ FILANTROPIE VE SVĚTĚ

DAGMAR GOLDMANNOVÁ

DAGMAR GOLDMANNOVÁ

Je výkonnou ředitelkou Nadačního fondu Via Clarita, který se věnuje podpoře a rozvoji promyšlené filantropie a poskytování filantropického poradenství jednotlivcům, rodinám nebo firmám. Dříve pracovala jak v byznysu především na HR a CSR projektech, tak v oblasti humanitární a rozvojové spolupráce v organizacích ADRA a Člověk v tísni, či v rámci organizace INEX-SDA, která se věnuje rozvoji dobrovolnictví a vzdělávání o globálních tématech. Nadačnímu sektoru se věnuje také v rámci doktorského studia na Masarykově univerzitě.

Velkých počínů v oblasti individuální filantropie zaměřených na podporu životního prostředí je celosvětově zatím relativně málo ve srovnání s jinými obory. V posledních letech se ale objevilo několik zajímavých a nadějných vlašťovek.

Evropská filantropická platforma Philea vydala v květnu dosud nejobsáhlejší zprávu o environmentální filantropii v Evropě: "Environmentální financování evropskými nadacemi". Zpráva vznikla z iniciativy Evropské skupiny environmentálních dárců Philea, která funguje jako centrum pro propojení dárců působících nebo se zajímajících se o oblast životního prostředí a udržitelného rozvoje. Mezi hlavní zjištění patří:

V roce 2021 poskytlo 126 zkoumaných nadací 8 518 environmentálních grantů v celkové hodnotě 1,6 miliardy eur. To je více než dvojnásobek hodnoty grantů analyzovaných v předchozím vydání tohoto výzkumu. Ačkoli 1,6 miliardy eur je významná částka, stále se jedná o nepatrný podíl na celkovém objemu nadačních příspěvků v Evropě. Oblastí, na kterou 126 nadací poskytlo nejvíce finančních prostředků, bylo klima a atmosféra.

Velmi omezené zůstává financování filantropie v oblasti boje proti nadměrné spotřebě. Financování iniciativ "nové ekonomiky" včetně těch, které zpochybňují nutnost hospodářského růstu, se odhaduje na pouhých 11,4 milionu eur, což představuje 0,7 % celkové hodnoty grantů u dotazovaných nadací.

Granty na ochranu životního prostředí stále představují nepatrný podíl na celkových grantech evropských nadací, činí jen 5 %. V rámci širšího ekosystému nadací a dárců můžeme podle Philea identifikovat několik skupin, pokud jde o jejich programový přístup. Patří mezi ně:

1. Nadace zabývající se ochranou přírody a zaměřující se na praktické projekty ochrany přírody nebo výzkum.

2. Komunitní nadace, které podporují práci zakotvenou v komunitách, často se vzdělávacím rozměrem.

3. Dárci a podnikatelé, kteří usilují o změnu prostřednictvím investic do nových přístupů k podnikání, podporu začínajícím podnikům apod.

4. Dárci, kteří podporují akademický výzkum.

5. Dárci podporující advokacii, kteří se snaží prosadit změny v politice a legislativě.

Mnozí z nových dárců zapadají do poslední kategorie, ale jen malá část jejich financování je zaměřena na skutečně inovativní nebo disruptivní projekty. Je také zřejmé, že nadace a dárci se snaží řešit velmi odlišné problémy a mají velmi odlišné názory na to, čeho by chtěli dosáhnout.

Rozvoj filantropie v oblasti změny klimatu je také doprovázen rozvojem sofistikovaných podob spolupráce, což je jedním z důležitých trendů ve filantropii v posledních letech. Velmi užitečný přehled je uveden v publikaci "Giving Together to Address Climate Crisis" (Společné dárcovství k řešení klimatické krize), kterou vydala Nadace Bill&Melinda Gates Foundation a Climate Leadership Initiative. Tyto platformy se zaměřují na sladění grantů a podpory od velkých filantropů věnujících se změnám klimatu.

NEJŠTĚDŘEJŠÍ DÁRCE

Když se podíváme více na západ, dosud asi největším jednorázovým individuálním počinem ve světě filantropie zaměřené na podporu životního prostředí je odkaz Yvona Chouinarda, zakladatele americké oděvní značky Patagonia. Ten se v roce 2022 rozhodl vzdát své firmy s hodnotou tři miliardy dolarů a investovat veškeré zisky společnosti do boje proti změnám klimatu. „Odteď věnujeme veškeré naše zisky do naplnění našeho poslání – záchranu planety Země, našeho domova.“, stálo v prohlášení.

Společnost Patagonia působí na trhu s outdoorovým oblečením již od roku 1973 a je známá svým dlouhodobým angažováním v oblasti ochrany životního prostředí. Zavázala se k minimalizaci svého ekologického dopadu, vyrábí produkty z certifikovaných materiálů šetrných k přírodě, dlouhodobě finančně podporuje organizace zabývající se ochranou klimatu a podílí se na šíření osvěty v oblasti environmentálních témat. Mezi hlavní projekty společnosti Patagonia a Yvona Chouinarda patří:

- **1 % for the Planet** – Yvon Chouinard byl spoluzakladatelem tohoto mezinárodního hnutí. Program zavazuje firmy, aby věnovaly alespoň 1 % svých celkových příjmů na podporu ekologických projektů. Patagonia přispívá 1 % svých tržeb na ochranu přírody od roku 1985.
- **Kampaně na ochranu divokých řek** – Společnost Patagonia a Yvon Chouinard aktivně bojují proti výstavbě přehrad a dalších projektů, které ohrožují divoké řeky.

Společnost finančně podporuje organizace, které se snaží chránit řeky před degradací.

- **Udržitelný přístup** – Patagonia usiluje o výrobu vysoce kvalitních a trvanlivých produktů, aby se minimalizovalo množství odpadu a spotřeby surovin. Společnost také aktivně podporuje recyklaci a používání obnovitelných materiálů.

- **Environmental Grants Program** – Patagonia zaštiťuje grantový program na ochranu životního prostředí. Tento program financuje projekty a organizace zaměřené na ochranu přírody, boj proti změně klimatu a podporu udržitelného zemědělství.

Podle jejího zakladatele ovšem nebylo toto úsilí dostačující, a proto se vloni rozhodl k takto zásadnímu kroku. Patagonia zůstává i nadále soukromou ziskovou firmou, ale 98 % akcií společnosti bylo věnováno nově vytvořené neziskové organizaci Holdfast Collective, která využije tyto prostředky na záchranu životního prostředí, ochranu přírody a biodiverzity, ale také podporu

politiků, kteří se tématem ochrany životního prostředí zabývají. Zbýlá dvě procenta akcií budou převedena na Patagonia Purpose Trust, který má za cíl chránit hodnoty společnosti zahrnující mimo jiné sociálně odpovědné podnikání.

„Nikdy jsem nechtěl být podnikatelem a vlastnit firmu. Přemýšlel jsem, co dále s Patagonií udělat. Nyní vím, že i kdybych třeba zítra zemřel, moje společnost bude pokračovat v děláni dobrých skutků,“ říká Yvon Chouinard a zároveň doufá, že tento počin pomůže ke změně současné formy kapitalismu, vůči které je kritický.

Mezi další velké dárcy v oblasti životního prostředí patří také například:

- **Bill a Melinda Gatesovi** – Společně založili Nadaci Bill & Melinda Gates Foundation, která se zaměřuje na zlepšování zdravotní péče, vzdělání a snižování chudoby. Nadace podporuje také projekty na ochranu životního prostředí, včetně boje proti změně klimatu a snižování emisí skleníkových plynů.
- **Michael Bloomberg** – Michael Bloomberg, americký podnikatel a bývalý starosta New Yorku, v roce 2011 založil společnost Bloomberg Philanthropies, která poskytuje finanční prostředky na podporu projektů souvisejících s klimatem, udržitelností a čistou energií.
- **Jeff Bezos** – Zakladatel společnosti Amazon v roce 2020 oznámil vytvoření fondu s názvem Bezos Earth Fund. Tento fond disponuje finančním objemem ve výši 10 miliard dolarů a je zaměřený na podporu vědců, aktivistů a organizací bojujících proti změně klimatu a obecně udržitelnosti.
- **Warren Buffett** – Americký investor a filantrop. Přestože se nesoustředí přímo na životní prostředí, prostřednictvím nadace přispěl na mnoho projektů týkajících se udržitelnosti a ochrany přírody.
- **Leonardo DiCaprio** – V oblasti ochrany životního prostředí je významným aktivistou. Založil Leonardo DiCaprio Foundation, která se zaměřuje na ochranu ohrožených druhů, udržitelnost a ochranu oceánů.

V Evropě máme také několik zajímavých příkladů. Patří mezi ně:

- Britský přírodovědec a televizní moderátor **Sir David Attenborough** známý svou láskou k přírodě a snahou o její ochranu. Attenborough je dlouholetým zastáncem environmentálních témat a přispěl k povědomí o klimatické změně a ohrožených druzích prostřednictvím svých dokumentárních filmů.
- **Hansjörg Wyss**, švýcarský podnikatel a filantrop, je aktivní v oblasti ochrany přírody a ochrany divočiny. Prostřednictvím Wyss Foundation přispěl finančně na řadu projektů zaměřených na ochranu přírody, včetně zakládání přírodních rezervací a ochranu oceánů.
- **The Eden Project** je inovativní botanická zahrada v Cornwallu ve Velké Británii. Projekt byl založen Timem Smitem, britským podnikatelem a filantropem. Cílem Eden Projectu je vzdělávat veřejnost o životním prostředí a udržitelnosti. Smit a jeho tým také pracují na podobných projektech v jiných částech světa.

V Africe se mezi inspirativní projekty řadí:

- Nigerijský podnikatel **Aliko Dangote**, nejbohatší muž v Africe, který přispívá na různé filantropické projekty včetně těch týkajících se ochrany životního prostředí. Nadace Dangote Foundation podporuje mimo jiné projekty na boj proti dezertifikaci a ochranu přírodních zdrojů v zemích subsaharské Afriky.
- **Oi Pejeta Conservancy** je rezervace ve východní Africe, kterou podporuje několik filantropů. Například Howard G. Buffett Foundation, založená synem Warrena Buffetta, investuje do ochrany životního prostředí a podporuje boj proti nelegálnímu lovu a obchodu s divokými zvířaty právě v této rezervaci.

Asie a Oceánie:

- Americký podnikatel a filantrop **Paul Allen**, spoluzakladatel Microsoftu, se angažoval v ochraně životního prostředí v Asii. Jeho nadace Paul G. Allen Family Foundation podporovala projekty na ochranu korálových útesů v Indonésii a dalších oblastech jihovýchodní Asie.
- Čínský podnikatel **Jack Ma**, zakladatel společnosti Alibaba Group, založil Jack Ma Foundation. Nadace se zaměřuje na podporu projektů udržitelného rozvoje, včetně ochrany životního prostředí v Asii.
- V Indii **Azim Premji Foundation** podporuje širokou škálu oblastí včetně životního prostředí. Nadace se zaměřuje na environmentální vzdělávání, zlepšování zemědělství a udržitelné zdroje energie.
- **Norman Pater** má v plánu investovat v příštích 10 letech asi 40 milionů dolarů skrze Carbon Farming Foundation. Po koupi tří farem v západní Austrálii plánuje tyto farmy zalesnit a postupně vyvinout, otestovat a rozšířit modely uhlíkového zemědělství. Jeho konečným cílem je, aby uhlíkové zemědělství bylo ziskové a aby se stejnému přístupu věnovali další zemědělci.

ZDROJE

www.philea.eu, <https://climatelead.org>, www.patagonia.com, ChatGPT